

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Holejšovského, Ph.D. a soudců JUDr. Františka Švantnera a JUDr. Ing. Dušana Hrabánka ve věci

navrhovatele: **Společenství vlastníků jednotek č.p. 2019 ulice Mostecká, Litvínov,**
IČO 27333451
sídlem ul. Mostecká č.p. 2019, 436 01 Litvínov
zastoupené advokátem Mgr. Eduardem Belšánem
sídlem Husova 386, 252 19 Drahelčice

o návrhu na zápis změny do rejstříku společenství vlastníků jednotek, **k odvolání navrhovatele** proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. června 2022 č. j. S 4138/RD37/KSUL, Fj 30839/2021/KSUL,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. června 2022 č. j. S 4138/RD37/KSUL, Fj 30839/2021/KSUL se mění tak, že řízení se nezastavuje.

Odůvodnění:

1. Dne 11. 6. 2021 došel Krajskému soudu v Ústí nad Labem coby rejstříkovému soudu návrh na zápis změn do rejstříku společenství vlastníků jednotek, přičemž navrhovatelem bylo Společenství vlastníků jednotek č.p. 2019 ulice Mostecká, Litvínov, IČ 273 33 451, za něž návrh podal coby zástupce Mgr. Eduard Belšán, advokát, z jehož datové schránky návrh odešel.
2. Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 14. června 2022 č. j. S 4138/RD37/KSUL, Fj 30839/2021/KSUL rozhodl tak, že „Řízení o zápis změn ze dne 11. června 2021 pod Fj 30839/2021/KSUL se zastavuje.“ (výrok I.), a dále rozhodl o vrácení soudního poplatku (výrok II.) a uložil navrhovateli povinnost ke sdělení čísla účtu, na který má být vrácen soudní poplatek (výrok III.). V odůvodnění soud prvního stupně (dále též jen „soud“) uvedl, že dne 15. 6. 2021 byl navrhovatel usnesením Fj 30839/2021/KSUL vyzván k doplnění návrhu a zejména pak k doložení řádné plné moci právního zástupce Mgr. Eduarda Belšána k jednání jménem navrhovatele, a to proto, že „jak vyplynulo z údajů zapsaných v obchodním rejstříku týkajících se Stavebního bytového družstva Krušnohor, k datu vydání výzvy soudu zde nebyla žádná osoba vykonávající funkci předsedy (popř. místopředsedy) představenstva tohoto bytového družstva, tj. ani ve smyslu čl. 70 odst. 3 stanov ze dne 30. 11. 2017 Bytového družstva Krušnohor nebylo fakticky možné udělit řádnou plnou moc pro osoby oprávněné jednat jménem nově zvoleného předsedy společenství. Přestože právní zástupce opakovaně žádal o prodloužení lhůty k předložení řádné plné moci, do dnešního dne řádná plná moc předložena nebyla. Poslední lhůta pro předložení řádné plné moci marně uplynula dne 31. 5. 2022“. Vzhledem ke skutečnosti, že soudu do dne jeho rozhodnutí nebyla doložena řádná plná moc právního zástupce navrhovatele a nebylo možné v řízení řádně pokračovat, soud řízení ohledně podaného návrhu výrokem I. zastavil.
3. Proti usnesení soudu prvního stupně podal navrhovatel včasné odvolání. Jeho stěžejní odvolací námitky byly následující:

- 1) Soud prvního stupně právního zástupce navrhovatele vyzval k doložení plné moci pro Mgr. Eduarda Belšána, advokáta, který v zastoupení navrhovatele podal návrh na zápis změn do rejstříku společenství. Výzva k doplnění tohoto dokumentu však byla vždy doručena pouze právnímu zástupci navrhovatele, nikoli přímo navrhovateli. Pokud měl soud prvního stupně pochybnost o tom, jestli byl předmětný návrh podán osobou oprávněnou jednat za navrhovatele, měl se pokusit tento nedostatek podmínky řízení odstranit v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, z níž dovozuje, že soud měl vyzvat přímo navrhovatele k vyslovení souhlasu s návrhem (usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 25 Cdo 2787/2014, 25 Cdo 3588/2014). Jestliže tak neučinil, pořád nebyl podle zákona oprávněn řízení zastavit, což potvrzuje i ustálená judikatura Nejvyššího soudu - jeho usnesení ze dne 21. 1. 2010 sp.zn. 26 Cdo 299/2008.
- 2) Vzhledem k probíhajícímu sporu, kdo je oprávněn jednat za statutární orgán navrhovatele, kterým je Stavební bytové družstvo Krušnohor, měl vyčkat (není-li tu nebezpečí z prodlení), až bude ustanovena osoba oprávněná za právnickou osobu před soudem jednat nebo až si právnická osoba platně zvolí zmocněnce s procesní plnou mocí, popř. řízení podle § 109 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přerušit.
- 3) Nevyužil-li soud žádný z výše uvedených postupů, měl ustanovit navrhovateli dle § 29 odst. 2 o. s. ř. opatrovníka a v řízení pokračovat. Ze zápisu v obchodním rejstříku vyplývá, že ke dni vydání usnesení nebyla v rejstříku zapsána žádná osoba oprávněná jednat za Stavební bytové družstvo Krušnohor, IČO: 000 43 257, které je statutárním orgánem navrhovatele. Uvedené potvrzuje také Nejvyšší soud, kdy uvádí: „Pokud však objektivně žádná osoba oprávněná jednat za právnickou osobu neexistuje, není možné zastavit řízení pro nedostatek podmínky řízení s odůvodněním, že nedošlo ke schválení úkonu oprávněnou osobou“ a odkázal na usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 25 Cdo 2787/2014, 25 Cdo 3588/2014 a opakované jmenování opatrovníka v obdobných případech rejstříkovým soudem z řad advokátů - Mgr. Jiřího Filípka.
4. Odvolatel navrhl, aby bylo odvoláním napadené usnesení zrušeno.
5. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal odvoláním napadené usnesení soudu prvního stupně a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
6. Podle ustanovení § 103 o. s. ř. soud kdykoli za řízení přihlíží k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení). Jednou z nezbytných zákonných procesních podmínek řízení je i to, aby ten, kdo za účastníka řízení (v daném případě za navrhovatele) před soudem jedná, byl k tomu také oprávněn. To promítnuto do posuzované věci znamená, že primárně je soud povinen se zabývat splněním procesních podmínek řízení, a teprve jsou-li splněny, je oprávněn zabývat se věcí samou. Jedná-li se o odstranitelný nedostatek podmínky řízení, je povinen ve smyslu § 104 odst. 2 o. s. ř. učinit vhodná opatření k jeho odstranění, což bývá zpravidla výzva k odstranění nedostatku podmínky řízení. V daném případě nebylo spolu s návrhem doloženo, že za navrhovatele před soudem jedná k tomu oprávněná, resp. navrhovatelem zmocněná osoba. Ostatně sám navrhovatel jednající svým zástupcem - advokátem Mgr. Eduardem Belšánem soudu sdělil, že plnou moc s ostatními přílohami označenými v návrhu předložil ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto podání.
7. Dle obsahu rejstříkového spisu rejstříkový soud usnesením ze dne 15. června 2021 na č.l. 73 vyzval navrhovatele k zaplacení soudního poplatku a usnesením z téhož dne na č.l. 74 vyzval navrhovatele mj. k doložení plné moci pro Mgr. Eduarda Belšána, jemuž obě výzvy doručoval.
8. Podle § 21 odst. 5 o. s. ř. „Každý, kdo jedná za právnickou osobu, musí své oprávnění prokázat. V téže věci může za právnickou osobu současně jednat jen jediná osoba.“ Z citovaného ustanovení vyplývá, že je to právě zástupce, komu zákon ukládá, aby soudu doložil - slovy zákona „prokázal“ své oprávnění jednat za právnickou osobu, tedy za zastoupeného. Nesplní-li zástupce tuto zákonnou povinnost ihned při prvním procesním úkonu, jež činí, je z logiky věci vyzýván k jejímu

slnění právě tento zástupce. Potud není odvolací námitka důvodná. Lze nicméně souhlasit s odvolatelem v tom, že je nanejvýše žádoucí, aby byla výzva k odstranění nedostatku podmínky řízení zaslána i samotné právnické osobě. Minimálně i jen proto, aby ta byla zpravena o tom, že za ní „kdosi“ jedná, a případně tak mohla na tuto skutečnost dále reagovat. Uvedené promítnuto do posuzované věci znamená, že soud prvního stupně rozhodně nepochybil, doručoval-li výzvu k doložení plné moci primárně tvrzenému zástupci.

9. Podle zápisu v rejstříku společenství vlastníků jednotek vedeného krajským soudem v Ústí nad Labem, oddílu S, vložky číslo 4138 (ke dni rozhodování odvolacího soudu) je od 14. dubna 2016 (den vzniku funkce) dosud předsedou jmenovaného společenství, tedy jeho individuálním statutárním orgánem, Stavební bytové družstvo Krušnohor, IČ 000 43 257, Most. Tř. Čs. Armády 1766, PSČ 43401.
10. Dle zápisu v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Ústí nad Labem oddíl DrXXVI, vložka 204 (dle tzv. úplného výpisu reprezentujícího všechny zápisy provedené kdy v příslušné vložce obchodního rejstříku) byl Ing. Petr Klíma v obchodním rejstříku zapsán jako předseda představenstva Stavebního bytového družstva Krušnohor, přičemž jako den vzniku členství v tomto orgánu byl zapsán den: 1. dubna 2021 a jako den vzniku funkce (tj. funkce předsedy představenstva - poznámka odvolacího soudu) den 7. června 2021; jako den zániku členství i funkce byl zapsán den 2. února 2022. K zápisu uvedeného došlo „až“ dne 16. února 2022 a k výmazu tohoto celého zápisu došlo dne 23. března 2022. Ze zápisu v tomtéž oddílu a téže vložce obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem odvolací soud zjistil, že Ing. Jiří Koranda byl do obchodního rejstříku zapsán coby člen představenstva se vznikem členství v představenstvu dne 1. dubna 2021 a dnem zániku členství v představenstvu dne 2. února 2022. Podle zápisu ve výše jmenovaném oddílu a vložce obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem (účinného od 28. 7. 2014 dosud) „představenstvo je oprávněno jednat jménem družstva navenek ve všech věcech; jménem představenstva jedná předseda a v době jeho nepřítomnosti nebo zaneprázdnění místopředseda nebo jiný člen představenstva v pořadí stanoveném představenstvem; právní jednání představenstva, pro které je předepsána písemná forma, podepisuje za družstvo předseda (popř. místopředseda) a další člen představenstva“. Ze zápisu v obchodním rejstříku (viz výše) tedy vyplývá, že Ing. Petr Klíma byl ve funkci předsedy předmětného družstva od 7. června 2021 do 2. února 2022 (zánikem členství v představenstvu mu zanikla i funkce předsedy představenstva). Ze zápisu v témže rejstříku vyplývá, že Ing. Jiří Koranda byl ve funkci člena představenstva předmětného bytového družstva od 1. dubna 2021 do 2. února 2022, a že v rozhodné době (dne 21. 6. 2021) byly za družstvo oprávněny jednat výše jmenované osoby, a to předseda družstva samostatně, u právních jednání, u nichž je „předepsána“ písemná forma, předseda družstva společně se jmenovaným členem družstva.
11. Z obsahu rejstříkového spisu vyplývá, že navrhovatel reagoval na výzvu rejstříkového soudu podáním ze dne 28. 6. 2021, doručeným soudem téhož dne, v rámci něhož doručil na podatelnu soudu plnou moc. Ta se nachází na č.l. 83. Dle ní „Společenství vlastníků jednotek č.p. 2019 ulice Mostecká, Litvínov, ..., jehož statutárním orgánem je Stavební bytové družstvo Krušnohor, ..., jež při výkonu funkce zastupují fyzické osoby: Arnošt Ševčík..., František Ryba,...Ing. Roman Hokr,...Ing. Petr Klíma,...Ing. Jiří Koranda,..., když každý z nich jedná při výkonu funkce samostatně, tímto zmocňuje advokáta, kterým je Mgr. Eduard Belšán,... a to v rozsahu plné moci generální, když speciálně je plná moc udělena také k úkonům spojeným s podáním návrhu a k návrhu samotnému na změnu údajů ve veřejném rejstříku, a ke všem úkonům s tímto spojeným....V Mostě dne 21. 6. 2021“ a dále „Za Společenství vlastníků jednotek č.p. 2019 ulice Mostecká, Litvínov, Ing. Petr Klíma - předseda představenstva, Ing. Jiří Koranda - člen představenstva“ a jejich vlastnoruční úředně ověřené podpisy.
12. Zásadní pro danou věc je následující:

Podle § 152 odst. 1 o.z. si právnická osoba tvoří orgány o jednom členu (individuální) nebo o více členech (kolektivní). Podle § 1205 odst. 1 věta druhá o.z. „statutární orgán je výbor, ledaže stanovy určí, že je statutárním orgánem předseda společenství vlastníků“. Podle stanov navrhovatele - výše jmenovaného společenství (čl. 10 odst. 1 písm. b) a čl. 14 stanov ve znění ke dni 14. 4. 2016 založených ve sbírce listin jako poslední přijaté stanovy společenství) je „statutárním orgánem společenství předseda společenství vlastníků jednotek“. Statutárním orgánem předmětného společenství - jeho předsedou (individuální statutární orgán) je ode dne 14. 4. 2016 dosud Stavební bytové družstvo Krušnohor, tedy právnická osoba.

Ve smyslu § 152 odst. 2 o.z. je voleným orgánem právnické osoby ta osoba, jež je do funkce volena, jmenována či jinak povolána. Předseda je tudíž voleným orgánem společenství. Podle § 154 o.z. je-li členem voleného orgánu právnické osoby jiná právnická osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu. V daném případě nevyplývá ani z příslušného zápisu v rejstříku společenství vlastníků jednotek (viz výše), ani z obsahu soudního (rejstříkového) spisu, že by předseda společenství - Stavební bytové družstvo Krušnohor, zmocnilo ve smyslu § 154 o.z. fyzickou osobu, aby jej zastupovala při výkonu funkce předsedy společenství. Uplatňuje se tudíž právní zákonná úprava stanovená pro situaci absentujícího zmocnění fyzické osoby pro zastupování právnické osoby při výkonu funkce v příslušném voleném orgánu, podle níže při výkonu této funkce právnickou osobu zastupuje „člen jejího statutárního orgánu“. Předmětné družstvo má kolektivní statutární orgán - představenstvo o sedmi členech (viz zápis v příslušném obchodním rejstříku), v rozhodné době (pro udělení plné moci JUDr. Belšánovi dne 21. 6. 2021) byl předsedou představenstva družstva Ing. Petr Klíma a Ing. Jiří Koranda byl členem představenstva.

13. Z hlediska argumentace soudu prvního stupně bylo nutné, aby odvolací soud vyřešil následující právní otázku. Je-li právnická osoba - družstvo předsedou společenství (předseda společenství je individuálním statutárním orgánem), přičemž tato právnická osoba - družstvo nezmocnilo podle § 154 o.z. nikoho k zastupování při výkonu funkce předsedy společenství a tudíž za něj jedná jeho statutární orgán - představenstvo (jenž je orgánem kolektivním) /v daném případě je sedmičlenné/, uplatní se na jednání družstva coby předsedy společenství pro procesní jednání společenství ustanovení § 21 o. s. ř. nebo ust. § 154 o.z.? Jinak řečeno činí-li společenství procení úkon v občanském soudním řízení jednajíce svým předsedou, kterýmžto je družstvo mající kolektivní statutární orgán (sedmičlenné představenstvo) a nezmocnivší žádnou fyzickou osobu k zastupování družstva při výkonu funkce předsedy společenství, zda se tento procesní úkon primárně řídí ust. § 21 odst. 1 písm. a) o. s. ř. či zda se primárně coby speciálním ustanovením řídí ustanovením § 154 o.z.? Pokud jde o jednání společenství jako takového, coby právnické osoby, pak procesní úkon činí toto společenství a za něj tak činí jeho statutární orgán - v daném případě předseda (družstvo) coby individuální statutární orgán. Toto společenství tedy jedná vůči soudu podle § 21 odst. 1 písm. a) o. s. ř., za něj tudíž jedná jeho statutární orgán - předseda. Protože je předseda jedinou osobou (byť právnickou), je individuálním voleným orgánem (viz § 152 odst. 1 o.z.), pročež podle § 21 odst. 1 písm. a) o. s. ř. jedná tento předseda samostatně. Předseda společenství - družstvo tedy činí procesní jednání, úkony za společenství samostatně. Nicméně, protože je předsedou právnická osoba - družstvo, jež nezmocnilo žádnou fyzickou osobu, aby jej při výkonu funkce předsedy zastupovala (§ 154 o.z.), zastupuje toto družstvo „člen jeho statutárního orgánu“ (viz § 154 o.z.). Podle odvolacího soudu se tedy na jednání právnické osoby jsoucí členem statutárního orgánu jiné právnické osoby použije primárně, coby speciální ustanovení dopadající výlučně na situaci, kdy členem voleného orgánu právnické osoby je jiná právnická osoba nezmocnivší fyzickou osobu k zastupování v tomto orgánu, ustanovení § 154 o.z. To se použije bez rozlišení, zda jde o jednání tzv. hmotněprávní, tedy zda jde o právní jednání, či o jednání tzv. procesní, tedy o procesní jednání resp. úkony. Speciální k ustanovení § 154 o.z. je pro některé obchodní korporace - kapitálové společnosti a družstva, ust. § 46 odst. 3 - 8 z.o.k. (podle § 46 odst. 3 z.o.k. je-li členem voleného orgánu kapitálové společnosti nebo družstva právnická osoba,

zmocní bez zbytečného dokladu jedinou fyzickou osobu...), z čehož je též zřejmé, že jde o ustanovení speciální ve vztahu k ust. § 21 o. s. ř. Nezmocnila-li právnická osoba jsoucí předsedou společenství k výkonu této funkce fyzickou osobu, pak výkon funkce realizují členové statutárního orgánu této právnické osoby, a to i každý jednotlivý člen /na tom nic nemění ani jejich případné omezení v rámci vnitřního právního režimu takové právnické osoby/. Je-li předsedou společenství družstvo mající za statutární orgán představenstvo (kolektivní volený orgán), a nebyla-li žádná fyzická osoba zmocněna k výkonu funkce předsedy společenství, je oprávněn vykonávat tuto funkci kterýkoli člen představenstva družstva. Ten je oprávněn též i k procesnímu jednání za družstvo coby předsedu společenství a potažmo tak za samotné toto společenství. Je tak i oprávněn k udělení plné moci zmocněnci (advokátovi) viz § 25, § 32 odst. 1 a § 21 odst. 5 o. s. ř.

14. Výše uvedené promítnuto do posuzované věci znamená, že Ing. Petr Klíma jakož i Ing. Jiří Koranda byli oprávněni i každý samostatně coby člen představenstva (člen statutárního orgánu) Stavebního bytového družstva Krušnohor jsoucího předsedou dne 21. června 2021 zmocnit Mgr. Eduarda Belšána - advokáta, k zastupování navrhovatele Společenství vlastníků jednotek č.p. 2019 ulice Mostecká, Litvínov, IČ 273 33 451, sídlem Litvínov, ul. Mostecká č.p. 2019, PSČ 436 01/jmenovaného společenství/ v tomto rejstříkovém řízení. Plná moc coby průkaz zmocnění udělená za navrhovatele k tomu oprávněnou osobou pro toto rejstříkové řízení Mgr. Eduardu Belšánovi - advokátovi, tedy byla doložena. To znamená, že důvod pro zastavení předmětného řízení dán není.
15. Odvolací soud ještě dodává, že i kdyby neplatil jeho právní závěr o primárním použití ust. § 154 o.z. pro procesní jednání předsedy společenství - jinou právnickou osobou - družstvo, a i toto družstvo jsoucí předsedou společenství samo o sobě bylo považováno za osobu jednající ve smyslu § 21 odst. 1 písm. a) o. s. ř., kterýžto právní názor ovšem odvolací soud z výše vyložených důvod nesdílí, pak Ing. Petr Klíma zmocnil jakožto předseda statutárního orgánu právnické osoby, jenž je voleným statutárním orgánem navrhovatele, dne 21. června 2021 Mgr. Eduarda Belšána - advokáta, k zastupování navrhovatele v tomto rejstříkovém řízení a toto zmocnění by tedy i z uvedeného hlediska obstálo. Obstálo by navíc též i z hlediska právních závěrů sdílených soudem prvního stupně, nikoli však soudem odvolacím viz výše, že šlo o „právní jednání pro které je předepsána písemná forma“, pak totiž byla plná moc podepsána společně předsedou a členem předmětného družstva a potažmo tak dvěma členy představenstva družstva, jak je i způsob jednání za družstvo (tzv. hmotněprávní) zapsán v příslušném obchodním rejstříku.
16. Odvolací soud zdůrazňuje, že i kdyby následně po výše řečeném okamžiku zmocnění (21. 6. 2021) došlo k situaci, že v důsledku zániku funkce fyzické osoby oprávněné jednat za družstvo jsoucího předsedou společenství - navrhovatele např. v důsledku úmrtí, odstoupení z funkce, odvolání z funkce apod. přestalo mít družstvo statutární orgán oprávněný za něj jednat za navrhovatele (společenství) před soudem, tak to rozhodně neznamená, že by jen v důsledku toho došlo k zániku zmocnění a tedy ke skončení oprávnění dříve platně zmocněného advokáta jednat za účastníka řízení /navrhovatele/ před soudem. Nevznikla by tím proto ani potřeba ustanovit tomuto účastníkovi řízení /navrhovateli/ procesního opatrovníka. Ustanovit procesního opatrovníka dle § 29 odst. 2 o. s. ř. je soud oprávněn pouze tehdy, nemůže-li účastník - právnická osoba, před soudem vystupovat proto, že tu není osoba oprávněná za něj jednat (nebo, že je sporné, kdo je osobou oprávněnou za něj jednat), a to ještě za podmínky - nebezpečí z prodlení. V posuzovaném případě tu však je osoba oprávněná za něj jednat, a to navrhovatelem zmocněný advokát.
17. Ze všech výše uvedených důvodů odvolací soud usnesení soudu prvního stupně v celém jeho rozsahu podle ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil tak, že se řízení nezastavuje.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné jen za podmínek § 237 o. s. ř.; lze je podat do dvou měsíců od doručení tohoto usnesení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně.

Praha 27. září 2022

JUDr. Josef Holejšovský, Ph.D. v.r.
předseda senátu